Rapport

Diarienummer
100-4108-2016

Samlad tillsynsrapport

Härjedalens kommun 2016

Länsstyrelsen
Jämtlands län

Omslagsbild
Skulptur i Sveg, Härjedalens kommun. Foto: mostphotos.se

Utgiven av
Länsstyrelsen Jämtlands län
Mars 2017

Beställningsadress
Länsstyrelsen Jämtlands län
831 86 Östersund
Telefon 010-225 30 00

Ansvarig
Marina Wallén-Mattsson

Tryck
Länsstyrelsens tryckeri, Östersund 2017

Löpnummer
2017:3

Diarienummer
100-4103-2016

Publikationen kan laddas ner från Länsstyrelsens webb
lansstyrelsen.se/jamtland

Förord

Länsstyrelserna har ett omfattande tillsynsuppdrag. En väsentlig del av dessa uppdrag berör kommunerna och deras verksamhet.

Under 2016 har Länsstyrelsen gjort en samlad tillsyn i Härjedalens kommun. Syftet är att få en mer samlad bedömning av de berörda verksamheterna i kommunen. Det är vår förhoppning att den är till nytta för kommunen och dess nämnder och förvaltningar.

För Länsstyrelsen är det mycket värdefullt att sammanställa tillsynsuppdraget. Vi hoppas också att dokumentet kan leda till bra diskussioner om arbetsmetoder, förbättringar och resursfrågor.

Jöran Hägglund, landshövding i Jämtlands län

Innehållsförteckning

Förord **3**

Miljöskydd **5**
Länsstyrelsens sammanfattande bedömningar 5
Bakgrund 5
Allmänt 6
Tillsynsorganisation 6
Behovsutredning och förteckning av tillsynsobjekt 6
Resurser och kompetens 6
Tillsynsplan 7
Avgifter för myndighetens tillsyn 7
Sanktioner och överträdelser 7
Delegationsordning 8
Rättstillämpning 8
Miljökvalitetsmål och folkhälsomål 8
Tillsynsvägledning 8

Livsmedel **9**

Samhällsplanering och boende samt strandskydd **20**
Sammanfattning 20
Bakgrund 20
Tillsyn över plan- och byggområdet 22
Tillsyn över strandskyddet 25
Naturvärden i tillämpningen av plan- och bygglagen 25

Krisberedskap **26**
Risk och sårbarhetsanalys 27
Planering 27
Geografiskt områdesansvar 28
Utbildning och övning 28
Rapportering 29
Höjd beredskap 29

Alkohol- och tobakslagen **31**
Bakgrund till tillsynen 31

Miljöskydd

Uppföljning och utvärdering av Härjedalens kommuns operativa tillsyn enligt miljöbalken.

Länsstyrelsens sammanfattande bedömningar

Länsstyrelsen Jämtlands län (nedan Länsstyrelsen) ser med tillfredsställelse på den utveckling som skett i kommunen sedan senaste uppföljning och utvärdering av Härjedalens kommuns operativa tillsyn enligt miljöbalken för fyra år sedan. Det finns fortfarande utmaningar och arbete att utföra men kommunen har tagit steg framåt.

Det finns numer inget inbyggt jäv i organisationen, efter vad Länsstyrelsen kan se.

Länsstyrelsen råder kommunen att ta fram en faktisk behovsutredning samt att uppdatera sin objektslista.

Kommunen bör se över sina avgifter samt se över hur hög kostnadstäckningen är.

Kompetensen hos befintlig personal är god. Det råder fortfarande viss omsättning av personal.

Bakgrund

Inom ramen för den regionala tillsynsvägledningen genomförde Länsstyrelsen vid besök den 24 augusti 2016 en uppföljning och utvärdering av Härjedalens kommuns operativa tillsyn enligt miljöbalken.

Syftet med besöket och utvärderingen var att Länsstyrelsen skulle få en uppfattning om kommunen via miljötillsynen bidragit till att säkerställa syftet med miljöbalken. Utvärderingen var också ett led i att utveckla och främja tillsynsarbetet.

Länsstyrelsens utvärdering grundas på frågor kring administrativa underlag (behovsutredning, objektsregister, tillsynsplan), resurser, kompetens, beslutsordning för handläggning, avgiftsfinansiering, sanktioner och organisation. Bedömningsgrunder för utvärderingen finns i kommunallagen, förvaltningslagen, miljöbalken med dess förarbeten samt miljötillsynsförordningen.

Närvarande vid tillsynsbesöket
Härjedalens kommun:
Thomas Wiklund, ordförande Miljö och byggnämnden
Irene Kolare, förvaltningschef Miljö- och byggförvaltningen
Susanne Rantakkokko, miljöinspektör
Helena Bondesson, miljöinspektör
Jennifer Svensson, miljöinspektör

Länsstyrelsen:
Marina Wallén Mattsson, enhetschef Miljöskyddsenheten
Erika Holgersson, miljöskyddshandläggare
Britta Munksten, miljöskyddshandläggare

Allmänt

Kommunen arbetar med en anpassning av sin tillsyn till miljötillsynsförordningen. Kommunen fattade beslut om sin första treåriga tillsynsplan i december 2014. Arbetssättet bidrar till att underlätta för nämnden att hålla ordning och reda samt säkerställer överblick av vilken tillsyn och kontroll som planeras och som genomförs.

Länsstyrelsens bedömning

Länsstyrelsen ser med tillfredsställelse på att den operativa tillsynen har prioriterats upp och strukturerats upp de senaste åren inom kommunen. Det nya arbetssättet kan vara ett sätt för kommunen att få bättre struktur och styrning i verksamheten.

Tillsynsorganisation

Bygg- och miljöavdelningen är sedan 1 januari 2014 en egen förvaltning anställd av miljö- och byggnämnden med eget reglemente med delegation av bland annat arbetsmiljöarbetet. Bygg- och miljönämnden fattar beslut inom miljöbalkens område och är helt ansvarig nämnd, den äger helt frågan även ekonomiskt. Någon drift och tillsyn ligger inte inom samma förvaltning eller inom samma nämnds ansvar.

Länsstyrelsens bedömning

Länsstyrelsen finner att kommunens organisation uppfyller kraven på oberoende i miljöbalken och kommunallagen. Det synes inte föreligga någon risk för jäv. Det är med stor tillfredsställelse som Länsstyrelsen konstaterar att kommunen tagit till sig den kritik som framfördes mot den tidigare organisationen både den politiska och den förvaltningsmässiga.

Behovsutredning och förteckning av tillsynsobjekt

Kommunen har inte en behovsutredning utan den under framtagande där samtliga verksamhetsområden ska omfattas. Avsikten är att behovsutredningen ska vara uppdaterad under innevarande år. En förteckning av tillsynsobjekt finns den kan dock behöva uppdateras. Kommunen använder systemet ECOS, ny upphandling pågår.

Länsstyrelsens bedömning

Länsstyrelsen konstaterar att behovsutredningen är under framtagande. Det tycks finnas ett stort behov av framtagande av behovsutredning. Kommunen synes ha kontroll över de objekt som omfattas av tillsynen.

Resurser och kompetens

Totalt har kommunen budgeterat för 7,3 tjänster avseende miljöskydd, hälsoskydd, livsmedel och alkohollagsärenden varav 4,7 åa avser miljö- och hälsoskydd. Finns behov av ytterligare handläggare, det är inte en fråga om medel. Handläggarna är utbildade miljö- och hälsoskyddsinspektörer eller näraliggande utbildningar.

Kommunen avsätter inga särskilda medel för personalens kompetensutveckling utan medel används ur förvaltningens tillgängliga medel till den kompetens-utveckling som bedöms finnas behov av.

Det finns ingen etablerad samverkan med annan kommun men kommunen ser positivt på samarbete.

Länsstyrelsens bedömning
Miljöinspektörerna har bra grundutbildning och arbetslivserfarenhet. Kommunen har tidigare haft stor omsättning av delar av sin personal och till viss del fortsätter detta.

Länsstyrelsen rekommenderar kommunen att upprättar kompetensutvecklingsplaner för sina anställda inom nu aktuellt område.

Tillsynsplan

Lokala hälsoskyddsföreskrifter finns framtagna.

Tillsynsplan finns, den är treårig. Miljö- och byggnämnden fattar beslut i fråga om tillsynsplanen. Uppföljningen sker månatligt samtidigt som budget.

Kommunen uppger att den på grund av resursskäl inte avstått från att bedriva aktiv tillsyn inom något område. Däremot är inventeringen av enskilda avlopp, hantering av ärenden rörande nedskräpning och skrotbilar eftersatt på grund av resursbrist.

Förvaltningen upplever att sin tillsyn av kommunal verksamhet är som övrig tillsyn. Det finns inom kommunen en stor acceptans och respekt för uppdraget som tillsynsmyndighet.

Länsstyrelsens bedömning
Länsstyrelsen finner att kommunen bedriver ett arbete med att försöka strukturera upp tillsynen. Det bedrivs tillsyn inom kommunen. Kommunen har inte någon uppfattning hur fördelningen mellan miljöskydd och hälsoskydd utfaller men det arbetas med båda delarna.

Det finns skäl att se över de lokala hälsoskyddsföreskrifterna.

Avgifter för myndighetens tillsyn

Kommunen använder en taxa byggd på modell från Sveriges kommuner och landsting.

Kostnadstäckningen är inte framräknad men den är under utredning.

Länsstyrelsens bedömning
Länsstyrelsen konstaterar att kostnadstäckningen bör ses över. Kommunen bör arbeta för en ökning av kostnadstäckningsgraden.

Sanktioner och överträdelser

Härjedalens kommun överlämnade ett par enstaka ärenden per år under 2013, 2014 och 2015 till polismyndighet/åklagare. Det har mest rört sig om nedskräpning, skrotbilar, köldmedier och sluten tank utan tillstånd.

Kommunen har under åren 2013, 2014 och 2015 fattat två beslut om sanktionsavgift per år. Avseende kommunens bedömning och beslut att avstå från att utdöma sanktionsavgift så dokumenteras detta i det enskilda ärendet.

Länsstyrelsens bedömning
Det är viktigt att kommunen fortsätter sin dokumentation av beslut att inte ta ut någon sanktionsavgift. Det är ett ställningstagande som kommunen gör och för att korrekt följa upp ärenden och även för att undvika dubbelbedömning så krävs dokumentation.

Delegationsordning

Kommunen har en fastställd delegationsordning och har senast reviderats den 9 juni 2016. Av delegationsordningen framgår vem som har befogenhet att ta vissa beslut och när nämnden ska fatta beslut.

Länsstyrelsens bedömning
Länsstyrelsen finner att delegationsordningen finns och innehåller bestämmelser för de flesta olika situationer som kan uppstå inklusive akuta situationer.

Rättstillämpning

Kommunen har god ordning på diarieföring av inkommande ärenden genom sitt diariesystem. Myndighetsföreläggande och beslut kommuniceras av handläggarna själva i enlighet med kraven i förvaltningslagen.

Länsstyrelsens bedömning
Länsstyrelsen konstaterar att ordning synes råda inom kommunen. Länsstyrelsen vill rekommendera kommunen att regelbundet ta del av kraven i kommunallagen, förvaltningslagen och viteslagen med flera förvaltningsrättsliga lagar vilka ur rättssäkerhetssynpunkt är viktiga lagstiftningar för en myndighet att hålla sig ajour med. Länsstyrelsen anser att all personal och även nämndens ledamöter bör ha goda förvaltningsmässiga kunskaper.

Miljökvalitetsmål och folkhälsomål

Miljökvalitetsmålen och folkhälsomålen har till viss del påverkat kommunens tillsynsarbete. Mest relevant bedömer kommunen att grundvatten av god kvalitet och god bebyggd miljö är.

Länsstyrelsens bedömning
Länsstyrelsen noterar att de nationella och regionala miljökvalitetsmålen har viss påverkan i kommunen.

Tillsynsvägledning

Det finns behov av tillsynsvägledning inom alla områden dock särskilt avseende vilka möjligheter som finns för samverkan vid tillsyn i länet och polisanmälan.

Länsstyrelsens bedömning
Länsstyrelsen tar till sig de synpunkter som framkommit och tar med dem inför planering av framtida tillsynsvägledning.

Livsmedel

Länsstyrelsens revision av myndighetens uppfyllandegrad av målen i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 882/2004.

Länsstyrelsen har i denna revisionsomgång i två omgångar besökt miljö- och byggnämnden (myndigheten) i Härjedalens kommun. Länsstyrelsen har till myndigheten tidigare förmedlat resultatet av revisionen i en delrapport (bilaga 1) och en revisionsrapport (bilaga 2). Här nedan följer en sammanställning av Länsstyrelsens bedömning av livsmedelskontrollen i Härjedalens kommun.

Den 18 november 2015 genomfördes en första delrevision där Länsstyrelsen följde upp de brister som noterats i föregående revisioner, samt genomförde en skuggkontroll av myndighetens offentliga kontroll av dricksvatten.

Den 8 mars 2016 beslutade myndigheten att fastställa en åtgärdsplan (dnr MN 2016/7) i 6 punkter för att korrigera de avvikelser som Länsstyrelsen i sin revision noterat. Den 13 maj 2016 genomförde Länsstyrelsen en andra revisionsomgång för att följa upp hur arbetet med åtgärdsplanen fortskrider.

Länsstyrelsen konkluderar att myndigheten under en längre tid haft stora problem med sin livsmedelskontroll. Problematiken har varit mångfacetterad, men bland annat berott på en stor personalomsättning både på chefs- och inspektörsnivå. Myndigheten har haft problem att upprätthålla en tillräckligt stor och för ändamålet väl kvalificerad och erfaren personal som ska säkerställa att kontrollen utförs ändamålsenligt och effektivt. Även under den tid som förflöt mellan Länsstyrelsens första och andra revisionsbesök såg Länsstyrelsen med oro på hur personal försvann från myndigheten.

Vid Länsstyrelsens besök i maj hade situationen dock stabiliserats, då myndigheten hade anställt ytterligare en erfaren och väl kvalificerad inspektör med erfarenhet från likartade kontrollobjekt i en annan kommun. Myndigheten stod då i begrepp att påbörja den långa och mödosamma vägen mot att ta igen kontrollskulden till kommunens livsmedelsanläggningar och genomföra kontrollplanen.

Vid revisionen bedömde Länsstyrelsen att den tänkbara intressekonflikt som fortfarande förelåg 2013, baserat på att såväl produktion som offentlig kontroll av dricksvatten löd under samma förvaltningschef, blev adresserad i samband med att kommunen 2014 delat på förvaltningen och att miljö- och byggnämnden nämnden fått en större självständighet. Det är av yttersta vikt att myndigheten även framgent säkerställer att den offentliga kontrollen är opartisk och fri från intressekonflikter. Detta gäller i synnerhet offentlig kontroll av kommunägda kontrollobjekt (dricksvattenanläggningar, skolkök, med mera).

Länsstyrelsen har rekommenderat myndigheten följande:

- Tillse att myndigheten har tillräckligt stor och för ändamålet väl kvalificerad och erfaren personal.
- Utred kostnaderna för kontrollen och tillse att dessa är i balans med intäkterna.
- Riskklassificera alla dricksvattenanläggningar på korrekt sätt och fatta beslut om fastställande av undersökningsprogram.
- Upprätta en plan för hur myndigheten ska beta av kontrollskulden.
- Uppdatera planen för åtgärdande av brister som noterats i revisionen, följ planen, följ upp att planen följs och revidera om avvikelser från planen uppstår.

I den av myndigheten upprättade åtgärdsplanen framgår inte vilka åtgärder myndigheten kommer att vidta för att tillse att kontrollskulden betas av. Länsstyrelsen har inte juridiska befogenheter att besluta om sanktioner gentemot myndigheten. Däremot kan Länsstyrelsen om nödvändigt lämna över uppföljningen av myndighetens livsmedelskontroll till Livsmedelsverket, som i sin tur har möjlighet att vidta sanktioner.

Länsstyrelsen har för avsikt att följa upp att de avvikelser som noterats åtgärdas, att åtgärdsplanen följs samt att åtgärderna har avsedd effekt på kontrollens organisation och utförande.

Länsstyrelsen
Jämtlands län

REVISIONSRAPPORT 1 (9)

2016-07-13 Dnr 281-7574-2015

Miljö- och byggnämnden
Härjedalens kommun

Länsstyrelsens revision av livsmedelskontrollen i Härjedalens kommun

Länsstyrelsen genomförde den 13 maj 2016 en revision av miljö- och byggnämndens livsmedelskontroll i Härjedalens kommun. Rapporten visar resultatet från revisionen.

Sammanfattning

Länsstyrelsen uppfattar att miljö- och byggnämnden (nedan kallad myndigheten) och dess tjänstemän har en god insikt i grundläggande kriterier för att bedriva en effektiv och ändamålsenlig livsmedelskontroll. Myndigheten har sedan senaste revisionsbesök lämnat in en åtgärdsplan för de brister som då noterades och har kunnat visa att man har arbetat för att släcka avvikelserna. Den avvikelse som noterades mot bakgrund av delegationsordningens bristande tillämpbarhet inom dricksvattenkontroll är nu åtgärdad. Likaså är bristerna i utformning av kontrollrapporter åtgärdade.

Myndigheten har likt många andra glesbygdskommuner haft en svårighet att behålla tillräckligt stor och för ändamålet väl kvalificerad och erfaren personal. Det var glädjande att vid Länsstyrelsens revisionsbesök den 13 maj se att det i dagsläget finns två väl erfarna inspektörer som samlat har en kompetens som bedöms tillräcklig att tillgodose huvuddelen av behovet för den typen av kontrollobjekt som i dagsläget finns inom kommunen. Dock bedöms två inspektörer inte utgöra en tillräckligt stor personal. En avvikelse har därför noterats.

Avvikelsen rörande finansieringen av kontrollen kvarstår. Myndigheten är ännu inte medveten om kostnaderna för kontrollen. Den genomgång som myndigheten gjort sedan senaste revisionsbesöket visade preliminärt att halva tiden för kontroll i medeltal åtgår till resor i den vidsträckta kommunen. I sammanhanget finner Länsstyrelsen det lämpligt att påminna om att en årlig avgift ska tas ut som ger full kostnadstäckning (Förordning (2006:1166) om avgifter för offentlig kontroll av livsmedel).

En avvikelse har även noterats gällande myndighetens utförande av riskbaserad kontroll. Riskklassningen av dricksvattenanläggningarna brister och myndigheten har samlat på sig en kontrollskuld som sträcker sig så långt tillbaka som 2011/2012. Det är inte beslutat hur myndigheten ska arbeta bort kontrollskulden. Ytterligare en avvikelse rör myndighetens

bristande fastställande av undersökningsprogram för dricksvatten anläggningar.

Avvikelsen som noterats mot bakgrund av myndighetens otillräckliga åtgärder för att släcka avvikelser som noterats vid föregående revisioner, släcks när Länsstyrelsen får kännedom om att samtliga avvikelser är åtgärdade.

Vid revisionen diskuterades bland annat verifiering av kontrollens effekt och ändamålsenlighet. Myndigheten har ett system för uppföljning av att kontroll utförs, att det upptäcks avvikelser, samt att beslut fattas. Prioriteringar av verksamheten med hänsyn tagen till befintliga resurser görs så till vida att kontroll av högriskobjekt vintersäsong och utredning av livsmedelsburen smitta har förtur. Mer diskussioner om verifiering av kontrollens effekt kommer äga rum vid mötet för beslutsfattare inom livsmedelskontrollen som kommer hållas på Länsstyrelsen 2 september 2016.

Länsstyrelsens rekommendationer:

- tillse att myndigheten har tillräckligt stor och för ändamålet väl kvalificerad och erfaren personal,
- utred kostnaderna för kontrollen och tillse att dessa är i balans med intäkterna,
- riskklassificera alla dricksvattenanläggningar på korrekt sätt och fatta beslut om fastställande av undersökningsprogram,
- upprätta en plan för hur myndigheten ska beta av kontrollskulden,
- uppdatera planen för åtgärdande av brister som noterats i revisionen, följ planen, följ upp att planen följs och revidera om avvikelser från planen uppstår.

Länsstyrelsen kommer att göra en uppföljning av att avvikelserna är åtgärdade vid nästa revision av miljö- och byggnämndens livsmedelskontroll.

”Yttrande”

Ni har beretts möjlighet yttra er om uppgifterna i rapporten, dvs. om något i rapporten är felaktigt. Ni har den 12 juli 2016 meddelat undertecknad att inga felaktigheter hittats.

Länsstyrelsen Jämtlands län

REVISIONSRAPPORT 3 (9)

2016-07-13 Dnr 281-7574-2015

Syfte, metod och kriterier

Syftet med kommunrevisioner är att granska och utvärdera om kontrollmyndighetens planerade verksamhet och det praktiska genomförandet resulterar i att målen i förordning (EG) nr 882/2004[1] uppfylls. Offentlig kontroll ska genomföras regelbundet och så ofta som det är lämpligt. Den ska vara riskbaserad, ändamålsenlig, rättsäker och ge effekt. Effekten ska vara säkra och korrekt märkta livsmedel.

Vid en revision bedöms om kontrollmyndigheten upptäcker avvikelser och ser till att de åtgärdas, samt om förutsättningarna för detta finns.

Revisioner genomförs även för att ständigt förbättra livsmedelskontrollen.

Revisionerna utförs med stöd av artikel 4.6 i förordning (EG) nr 882/2004, samt i enlighet med Kommissionens beslut 2006/677/EG om fastställande av riktlinjer avseende kriterierna för utförande av revisioner.

Tre huvudfrågor besvaras vid revisionen:

1. Finns en planerad verksamhet (planer, instruktioner, etc.)?
2. Följs planen (hur utförs det praktiska arbete och vad ger det för resultat)?
3. Är den planerade verksamheten och resultatet ändamålsenlig för att uppfylla kraven?

Deltagare

Vid revisionen deltog från myndigheten
- Irene Kolare – miljö- och byggchef
- Tina Dyrvold Carlsson – livsmedelsinspektör
- Anders Eslind – livsmedelsinspektör
- Tomas Wiklund – ordförande miljö- och byggnämnden

och från Länsstyrelsen
- Lena Råghall – handläggare
- Johan Olsson - länsveterinär

[1] Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 882/2004 om offentlig kontroll för att säkerställa kontrollen av efterlevnaden av foder- och livsmedelslagstiftningen samt bestämmelser om djurhälsa och djurskydd, se www.livsmedelsverket.se

Länsstyrelsen
Jämtlands län

REVISIONSRAPPORT 4 (9)

2016-07-13 Dnr 281-7574-2015

Genomförande

Revisionen bestod av intervjuer och dokumentgranskning på myndigheten. En inledande revision genomfördes 18 november 2015.

Vid revisionen granskades huvudsakligen följande områden:

- Befogenheter och resurser
  - Befogenheter
  - Kontrollpersonal
  - Finansiering
- Utförande av kontrollen
  - Riskbaserad kontroll - prioritering inom kontrollen
  - Rutiner för utförande av kontroll (*inklusive enhetlighet*)
  - Rapportering av kontrollresultat (*kontrollrapport*)
  - Öppenhet i kontrollen
- Sanktioner vid bristande efterlevnad
- Uppföljning och revision
  - Uppföljning
  - Revisioner

Revisionsområdena beskrivs utförligt i Livsmedelsverkets handbok ’Revision av lokala kontrollmyndigheters livsmedelskontroll’.

Den kommunala nämnd som fullgör uppgifter inom offentlig kontroll av livsmedel är i Härjedalens kommun miljö- och byggnämnden (myndigheten). Det finns ca 280 livsmedelsanläggningar registrerade, vilket varierar något mellan säsongerna och åren. Myndigheten har haft en hög personalomsättning under de senaste åren. När Länsstyrelsens revisionsgrupp besökte myndigheten 13 maj 2016 hade en ny, men erfaren livsmedelsinspektör nyligen tillsatts, efter att det under ett halvårs tid endast funnits en livsmedelsinspektör. Under 2016 har en ny nämndsordförande tillträtt. Myndigheten har en treårig kontrollplan.

Bedömning

Miljö- och byggnämnden är ansvarig för att kraven i lagstiftningen är uppfyllda.

Avvikelser, dvs. bristande efterlevnad av lagstiftningen, grundas på iakttagelser. Antalet avvikelser och kommentarer är inte ett mått på myndighetens status.

Avvikelser beskrivs under respektive revisionsområde nedan. En kommentar kan ges till avvikelsen eller till annat angående revisionsområdet. Det är bara revisionsområden där avvikelse noterats eller där en kommentar anges som nämns nedan.

Befogenheter

Artikel 4.2 e och 54.1 i förordning (EG) nr 882/2004

Kommentarer

- Den brist rörande delegationsordningen (ej tillämplig på offentlig kontroll av dricksvatten) som uppmärksammades i Länsstyrelsens delrapport av den 16 februari 2016, samma diarienummer, är nu åtgärdad. Detta enligt skriftligt meddelande till Länsstyrelsen den 30 juni.

Kontrollpersonal

Artikel 4.2 c i förordning (EG) nr 882/2004

Avvikelse

nr. 1

Myndigheten har inte tillgång till tillräckligt med personal.

Kommentarer

- Myndigheten har på grund av otillräckliga personella resurser under en lång period inte kunnat utföra planerad kontroll. En inspektörstjänst har varit vakant under ca ett halvårs tid. Redan innan tjänsten blev vakant hade kontrollskulden inte till fullo betats av. Prioriteringen har legat på att utreda livsmedelsburen smitta, samt säsongsöppna kontrolobjekt med hög risk. Helårsverksamheter har prioriterats ned.

Sedan mitten av maj finns två erfarna inspektörer anställda. Myndigheten analyserar nu behoven och ser efter avvikelserna som noterats i revisionen. Preliminära resultat tyder dock på att även två inspektörstjänster inte fyller behovet.

Vid genomgång av kontrollobjekt kopplat till geografiskt läge har setts att den tid som går åt för resor i medeltal motsvarar samma tid som går åt till själva kontrollen.

Myndigheten ser samverkansmöjligheter med kontrollmyndigheten i Åre kommun. Kommunerna har liknande objekt och samma säsongsbetonade verksamheter.

Finansiering

Artikel 26, 27 och 27.9, och bilaga VI till förordning (EG) nr 882/2004

Avvikelse

nr. 2

Avvikelse rörande finansiering kvarstår. Myndigheten är inte medveten om kostnaderna för kontrollen.

Bedömningen baseras på följande iakttagelse:

a) Myndigheten särredovisar årliga avgiftsintäkter, men har inte kunnat visa de faktiska kostnaderna.

b) Beräkningen av timtaxan är obegriplig.

Kommentarer

- Myndigheten upplyser att preliminära beräkningar 2016 tyder på att halva tiden som åtgår till offentlig kontroll, består av restid. Myndigheten anger att företagarna i kommunen kommer få en mycket högre avgift än för motsvarande verksamhet i grannkommunerna. Länsstyrelsen håller med om att detta är problematiskt. Timtaxan ska dock beräknas på så vis att den täcker den totala kostnaden myndigheten har för den planerade offentliga kontrollen.

Riskbaserad kontroll - prioritering inom kontrollområdet

Artikel 3, och 10 i förordning (EG) nr 882/2004

Avvikelse

nr. 3

Avvikelse rörande riskbaserad kontroll kvarstår.

Bedömningen baseras på följande iakttagelse:

a) Myndighetens riskklassning av dricksvattenanläggningar brister. Riskklassningen osäker när det gällde typ av råvatten som användes. Den

av myndigheten angivna råvattentypen låg inte till grund för antalet undersökningar i undersökningsprogrammen.

b) Myndigheten upplyste den 18 november 2015 att de känner till några dricksvattenanläggningar som ännu inte är riskklassade.

c) Myndigheten upplyser att det finns en kontrollskuld som sträcker sig så långt tillbaka som till 2011/2012, men det är inte beslutat hur myndigheten ska arbeta bort kontrollskulden.

Kommentarer

- Myndigheten anger i sin åtgärdsplan för avvikelser konstaterade vid revisionsbesöket i november 2015 att samtliga dricksvattenanläggningar ska vara korrekt klassificerade senast den 31 december 2016. Länsstyrelsen rekommenderar att det snarast upprättas en plan även för hur myndigheten ska beta av kontrollskulden.

Rapportering av kontrollresultat

Artikel 9 i förordning (EG) nr 882/2004

Kommentarer

- Den brist som noterades vid revisionstillfället den 18 november 2015 rörande kontrollrapporterna bedöms nu åtgärdad. Länsstyrelsen bedömer att myndigheten nu

- presenterar lagstöd för bedömningen av avvikelserna
- på ett tydligare sätt i kontrollrapporterna beskriver avvikelserna från lagstiftningen, så att företagaren vet vilka åtgärder som ska vidtas för att leva upp till syftet med lagstiftningen.

Länsstyrelsen vill trots detta påpeka vikten av att kontrollrapporter är entydigt författade och att ovidkommande delar för främjande av förståelsen tas bort.

Sanktioner vid bristande efterlevnad

Artikel 54 och 55 i förordning (EG) nr 882/2004

Kommentarer

- Vid det avslutande mötet diskuterades lämpligt lagstöd att hänvisa till vid utfärdanden av förelägganden och förbud. I Livsmedelsverkets vägledning ”Åtgärder vid bristande efterlevnad av livsmedelslagstiftningen” (version

fastställd 2014-11-24) framgår att det både 22 § livsmedelslagen och artikel 54 i förordning (EG) nr 882/2004 är gångbara.

Uppföljning

Kommentarer

- Vid det avslutande mötet diskuterades myndighetens uppföljning och verifiering av kontrollens effekt och ändamålsenlighet. Området kommer att diskuteras ytterligare vid länsmötet för beslutsfattare september 2016.

Fastställande av undersökningsprogram

11 § SLVFS 2001:30

Avvikelse

Nr. 4

Avvikelse kvarstår rörande avsaknad på beslut om fastställande av undersökningsprogram.

Kommentarer

- Myndigheten behöver fatta beslut om fastställande av undersökningsprogram för samtliga dricksvattenanläggningar. De undersökningsprogram som verksamhetsutövarna använder sig av stämmer i många fall inte överens med lagstiftningen, exempelvis utförs inte utvidgad undersökning överhuvudtaget på de kommunala allmänna dricksvattenanläggningarna. Myndigheten ska, enligt 11 § i SLVFS 2001:30 fastställa undersökningsfrekvens samt provtagningspunkter. Eftersom undersökningsfrekvensen baseras på vilken typ av råvatten som används måste man för varje vattenverk avgöra vilken typ av råvatten som används, se avvikelse 3.

Länsstyrelsen
Jämtlands län

REVISIONSRAPPORT 9 (9)

2016-07-13 Dnr 281-7574-2015

Revisioner

Artikel 4.6 i förordning (EG) nr 882/2004

Avvikelse

nr. 5

Avvikelse kvarstår. Myndigheten har inte vidtagit tillräckliga åtgärder för att släcka de avvikelser som noterats vid tidigare revisioner.

Östersund, den 13 juli 2016

Johan Olsson
Länsveterinär

För kännedom
Livsmedelsverket, Utvärderingsenheten

Samhällsplanering och boende samt strandskydd

Länsstyrelsens tillsyn över kommunens tillämpning av plan- och bygglagen, PBL (2010:900), plan- och byggförordningen, PBF (2011:338) och strandskydd (miljöbalken, MB)

Länsstyrelsens tillsyn i Härjedalens kommun den 29 november 2016.

Närvarande från Härjedalens kommun:
Thomas Wiklund, ordförande miljö- och byggnämnden
Irene Kolare, miljö- och byggchef
Britt-Mari Nordstrand, planchef
Kicki Hallgren, plansamordnare
Belinda Härjebäck, bygglovshandläggare
Victor Wallén, byggnadsinspektör
Maria Busk, praktikant.

Närvarande från Länsstyrelsen:
Magnus Agnemo, samhällsplanerare
Frida Larsson, samhällsplanerare
Massimo Cati, arkitekt

Tillsynen över PBL, PBF och MB i tillämpliga delar (strandskydd) har skett inom ramen för den samlade tillsyn som Länsstyrelsen genomfört i kommunen under året.

Sammanfattning

Enligt länsstyrelsens bedömning finns i kommunen kompetens och resurser inom de områden som omfattas av tillsynen. Mot bakgrund av den byggverksamhet som finns i kommunen bedömer länsstyrelsen att kommunen uppfyller samhällskraven. Frågan om att ta fram en tillsynsplan kvarstår och underlaget finns för att mer långsiktigt planera tillsynsverksamheten. En viss förstärkning av resurser kan behövas både inom bygglovshantering och planhandläggning för att bemöta framtida utmaningar och klara redan pågående arbeten/projekt.

Bakgrund

Tillsyn och tillsynsvägledning enligt plan- och bygglagen, PBL (2010:900) och plan- och byggförordningen, PBF (2011:338)

Länsstyrelsen ska enligt 11 kap PBL utöva tillsyn över kommunerna samt även enligt 8 kap PBF ge tillsynsvägledning när det gäller kommunernas tillsyn enligt PBL. Länsstyrelsens tillsyn innebär en självständig granskning för att kontrollera om kommunen uppfyller kraven enligt PBL och vid behov besluta om åtgärder som syftar till att åstadkomma rättelser.

Länsstyrelsen ska vid tillsynen överpröva kommunens beslut enligt 11 kap 10 § PBL om kommunens beslut kan antas innebära att:

- riksintresse inte tillgodosetts
- användningen av mark- och vatten som angår flera kommuner inte samordnats på ett lämpligt sätt
- miljökvalitetsnorm inte följts
- strandskyddet upphävts oriktigt
- bebyggelse blir olämplig med hänsyn till hälsa och säkerhet eller risker för olyckor, översvämning eller erosion.

Länsstyrelsen kan även enligt 11 kap 12 § PBL besluta att alla lov och förhandsbesked inom ett geografiskt område ska kunna överprövas av länsstyrelsen, om det finns särskilda skäl.

Länsstyrelsen ska ge tillsynsvägledning enligt 8 kap 14 § PBF till kommunerna genom att:

- ge byggnadsnämnderna råd och stöd i nämndernas tillsynsarbete
- följa upp och utvärdera nämndernas tillsynsarbete
- lämna uppgifter till Boverket om länsstyrelsernas tillsynsvägledning och utveckling av nämndernas tillsynsarbete.

Boverket och länsstyrelserna ska enligt 8 kap 16 § PBF ha en plan för sin tillsynsvägledning. Underlag för länsstyrelsens tillsynsvägledning kan vara:

- omfattningen av byggnadsnämndernas tillsyn och förhållandet mellan egeninitierad tillsyn och tillsyn efter anmälan
- hur tillsynsarbetet är organiserat
- om nämnderna har någon tillsynsplan eller om tillsynsarbetet ingår i något annat styrdokument
- om det är några bestämmelser eller krav som nämnden särskilt följer upp och om det är något som har låg prioritet
- hur nämnden väljer vilka objekt som ska tillsynas och vad tillsynen ska omfattas
- önskemål om länsstyrelsens vägledning, innehåll och utformning.

Av propositionen till plan- och bygglagen (2010:900) framgår att länsstyrelserna, tillsammans med Boverket, ska utveckla och förbättra sitt arbete med uppföljning av kommunens tillämpning av PBL så att den blir korrekt, effektiv och enhetlig. Länsstyrelsen behöver förmedla kunskap, ge råd och följa upp hur byggnadsnämnden tillämpar PBL både vid lovgivning, förhandsbesked, under byggsamrådsskedet och vid tillsyn så att en följsamhet mot regelsystemet underlättas. I detta ligger att länsstyrelsen behöver hålla sig informerad om utvecklingen av byggandet i länet.

Länsstyrelsen har tagit fram en enkät som sedan har använts som underlag för tillsynen. Enkäten behandlar lovhandläggningen och byggnadsnämndens efterhandsgranskande tillsyn, planhantering samt tillsyn över strandskydd. Uppgifterna som redovisas i enkäten berör ärenden som kommit in under perioden

31.10.2015 – 31.10.2016. Länsstyrelsen har även fått verksamhetsplan för Miljö- och byggnämnd 2017 samt behovsutredning för 2016 (baseras på data från 2015) som underlag av kommunen.

Tillsyn enligt miljöbalken, MB (1998:808), strandskydd
Länsstyrelsen är en av de myndigheter som enligt 26 kap 3 § miljöbalken, MB (1998:808) ska ha tillsyn över att syftet med MB och de föreskrifter som meddelats med stöd av balken säkerställs.

Tillsynen inom MB:s område har koncentrerats till strandskyddet utifrån de nya strandskyddsreglerna som trädde ikraft den 1 juli 2009 respektive 1 februari 2010 enligt 7 kap 18§ MB.

Enligt strandskyddsbestämmelserna innebär länsstyrelsens tillsyn en granskning av kommunens dispenshantering för att kontrollera att dispens från strandskyddet ges i linje med gällande bestämmelser och vid behov besluta om åtgärder.

Enligt 19 kap 3a§ MB ska länsstyrelsen pröva en kommuns beslut att ge dispens från bestämmelserna i 7 kap. 15 §, om det finns skäl att anta att

1. det inte finns förutsättningar för dispens, eller
2. en brist i ärendets handläggning kan ha haft betydelse för utgången i ärendet.

Länsstyrelsen ska inom tre veckor från den dag då kommunens beslut kom in till länsstyrelsen ta ställning till om det finns något sådant prövningsskäl som anges i första stycket och besluta i frågan om en prövning ska ske eller inte. Länsstyrelsens beslut får inte överklagas. Länsstyrelsen ska upphäva dispensbeslutet, om prövningen visar att det inte finns förutsättningar för dispens.

Länsstyrelsen har även tillsyn vad gäller upphävande av strandskydd inom detaljplaner enligt 11 kap 10 § PBL, där strandskyddet pekats ut som en av överprövningsgrunderna. Länsstyrelsen kan upphäva kommunens beslut att anta en detaljplan om beslutet kan antas innebära att strandskydd upphävs i strid med gällande bestämmelser (se ovan, under tillsyn enligt PBL).

Tillsyn över kommunens hantering av strandskyddsdispenser ska bidra till en bättre och mer enhetlig efterlevelse av strandskyddsbestämmelserna. Länsstyrelsens tillsyn över kommunens tillämpning av strandskyddslagstiftningen grundar sig på länsstyrelsens egen statistik över kommunens beslut om strandskyddsdispens under 2016 (utöver kommunens svar på ovannämnd enkät).

Tillsyn över plan- och byggområdet

Förutsättningar
Plan- och byggfrågorna är organiserade inom kommunens miljö- och byggförvaltning. Berörd nämnd är miljö- och byggnämnden. Inom resursområden plan och bygg avsätter kommunen totalt cirka åtta tjänster (berörda tjänstemän är flera, kanske elva stycken.). Av dem motsvarar administrativt arbete cirka 1,3 tjänst.

Kommunen har tillgång till en stadsarkitekt på konsultbasis, direkt tillgång till en planarkitekt samt har inom organisationen kompetens i byggtekniska frågor. Angående antikvariska frågor får nämnden stöd av Funäsdalens Fjällmuseum samt av länsmuseet Jamtli vid behov. Tillgång till jurister sker via ramavtal från SKL eller med vägledning från Boverket och Länsstyrelsen.

I förhållande till tillsyn 2012 har kommunen ungefär samma resurser för att arbeta med plan- och byggfrågor.

Planer

Hos kommunen pågår en allmän revidering av den kommuntäckande översiktsplanen (antagen 2004). Arbetet har initierats genom projektet *Integrerad process för samordning och visualisering av samhällsplanering*. Frågorna som är i fokus är framför allt kommunal service och permanentbebyggelse där kommunen upplever att gällande översiktsplan inte är tillräckligt vägledande (framför allt inom kommunens genomfartsorter).

Under 2016 har kommunen antagit ett tematiskt tillägg till översiktsplanen angående LIS (*Landsbygdsutveckling i strandnära läge*). Även ett kulturmiljöprogram har tagits fram som tillägg till ÖP. Vidare har kommunen arbetat med ett förslag till fördjupad översiktsplan för Bruksvallarna, Ramundberget, Mittådalen och Messlingen (i dagsläget under samråd).

Kommande insatser inom översiktsplanering gäller framtagande av tematiska tillägg för skoter och torvbrytning. En fördjupad översiktsplan för Vemdalen kan bli aktuell. En viktig utmaning för kommunen är även att genom en vatten- och avloppsstrategi garantera ett bra och robust VA-system inom befintliga fritidshusområden.

Kommunen har antagit 13 detaljplaner under perioden, samtliga med standardförfarande. Det finns totalt 45 stycken detaljplaner på gång i olika skede och en prioriteringslista har tagits fram för att effektivisera arbetet.

Mellankommunal samverkan har inte organiserats i kommunen. Under 2014 och 2015 hade kommunen en gemensam planenhet tillsammans med Bergs kommun, men avtalet är nu uppsagt. En gemensam process med Bergs kommun angående regleringsområdet för skoter för Vemdalsskalet har initierats.

Om man jämför nuläget med vad som framgick av tillsyn 2012 har kommunen tagit fram flera FÖP och tillägget till översiktsplan med tema LIS. Länsstyrelsen lyfte då även behovet av att revidera den kommuntäckande översiktsplanen i vissa avseenden. Det är positivt att kommunen har påbörjat arbetet. Antalet antagna detaljplaner är mer eller mindre i linje med tidigare år.

Byggande
Tillsynen över byggandet har koncentrerats till bygglovshantering samt bygg- och miljönämndens tillsyn.

Till Härjedalens kommun har det kommit in 439 lovärenden under ovan nämnda period (bygglov, marklov, rivningslov och förhandsbesked). Antal beviljade bygglov är 407 stycken och av dessa är 12 stycken med liten avvikelse från detaljplanen. Siffrorna är i linje med tidigare år.

Kommunen konstaterar att behovet av certifierade kontrollansvariga uppfylls utan problem då det finns tillgång av kompetens i kommunen. Arbetsplatsbesök enligt kraven i PBL har genomförts vid samtliga byggprojekt som har föregåtts av tekniska samråd.

Kommunen anger att verksamhetsplanen för miljö- och byggnämnden 2017 kan motsvara en tillsynsplan i plan- och byggfrågor. Länsstyrelsen ser det som positivt att verksamhetsplanen finns men ser den mer som ett underlag för att ta fram en tillsynsplan. Verksamhetsplanen innehåller inte specifika mål och åtgärder inom områden för plan och bygg. Där konstateras att byggnadsinspektörernas verksamhet är händelsestyrd. I verksamhetsplanen lyfts behov av förstärkning angående byggnadsinspektörernas verksamhet samt en större ambition att arbeta med flera planer i egen regi. I behovsutredning *Bygg 2016* anses resursbehov till tillsynsverksamhet motsvara cirka 10 procent arbetstid.

Kommunen har utfärdat 12 beslut om föreläggande varav 10 egeninitierade ärende och två från anmälda ärenden. Siffrorna är ungefärliga då det är komplicerat att i handläggningssystemet ta fram specifik statistik i frågan. Rutinerna kring registrering kan förbättras. Under perioden har fyra stycken byggsanktionsavgifter tagits ut, två påbörjade byggnader utan startbesked och två eldstäder. För de sistnämnda upptäcker kommunen problematiken (det vill säga att anmälan saknas) när intyg från sotaren kommer in.

Angående ovårdade tomter finns det två inkomna ärenden som är under handläggning. Förbättrade rutiner för hantering av ovårdade tomter tas fram i nuläget och det finns oklarheter om/när man ska agera utifrån miljöbalken eller plan- och bygglagen. Kommunen önskar vägledning för att lösa det och generellt tillsynsvägledning genom länsträff där man diskuterar konkreta frågor tillsammans med andra kommuner.

Under förra tillsynsmötet 2012 framgick att det fanns svårigheter att få tag i certifierade kontrollansvariga, vilket inte längre är ett problem.

Länsstyrelsens bedömning
Enligt länsstyrelsens bedömning säkerställer kommunen en rättssäker hantering av plan- och byggfrågor enligt PBL. Länsstyrelsen bedömer att det inom kommunen finns den kunskap och kompetens (direkt eller indirekt) tillgänglig som krävs inom de områden som omfattas av tillsynen. Utifrån kommunens underlag anser dock länsstyrelsen att behov av förstärkning både för bygglovshantering samt planhandläggning kan vara aktuellt.

Av nämndens verksamhetsplan framgår att två byggnadsinspektörer kan behövas med kompetens inom kartteknik. Vidare ska planenheten stödja bygglovs-hanteringen i vissa delar (vid bygglovsprövning och strandskydd), arbeta mer med planer i egen regi och stödja översiktsplanearbete. Till detta ska man lägga den relativt stora mängden detaljplaner som är i olika skeden, vilket kan motivera ytterligare resurser i området.

Tillsyn över strandskyddet

Under berörda perioden har 46 ärenden angående dispens från strandskyddet kommit in till kommunen. En ansökan har fått avslag av kommunen. År 2016 har kommunen godkänt 36 stycken beslut om dispens från strandskyddet, varav tre blev godkända efter länsstyrelsens överprövning. Sju av beslutade dispenser har motiverats med LIS (landsbygdsutveckling i strandnära läge) som särskilt skäl. Antal ärenden har ökat i förhållande till tidigare år (till exempel 2015 då antalet var 28 stycken).

Kommunen har själv initierat ett tillsynsärende som har lett till ingripande. Ett till tillsynsärende har anmälts till kommunen angående strandskyddet. Kommunen anser generellt att tillämpningen av strandskyddsbestämmelser vid små sjöar och vattendrag upplevs som problematisk.

Länsstyrelsens bedömning

Länsstyrelsen bedömer att kommunen handlägger dispenser på ett bra sätt. Besluten innehåller oftast allt som behövs för att utföra granskningen med tydlig angivna skäl samt tomtplatsavgränsning.

Naturvärden i tillämpningen av plan- och bygglagen

I år har länsstyrelsen även frågat kommunen om byggnadsnämnden har tillgång till biologisk kompetens för att kunna bedöma naturvärden i tillämpningen av plan- och bygglagen samt vilka svårigheter kommunen ser i frågan.

Härjedalens kommun har inte direkt tillgång till biologisk kompetens och remitterar till länsstyrelsen vid behov.

Krisberedskap

Uppföljningsrapport av Härjedalens kommuns krisberedskap enligt lag (2006:544) om kommuner och landstings uppgifter inför och vid extraordinära händelser fredstid och höjd beredskap (LEH)

Länsstyrelsens sammanfattande bedömning
Länsstyrelsen kan konstatera att kommunen arbetar planmässigt och ordnat med krisberedskapsfrågorna. Bedömningen grundar sig på de skriftliga rapporter och uppföljningar som kommunen varje år sänder in till Myndigheten för Samhällsskydd och Länsstyrelsen samt genomfört uppföljningsbesök. Efter utförd uppföljning konstaterar länsstyrelsen att kommunen har nyttjat den statliga ersättningen på ett riktigt sätt.

De förbättringsområden som Länsstyrelsen ser behov av är:

- Att utveckla sin risk- och sårbarhetsanalys utifrån den diskussion som fördes under uppföljningsbesöket och specifikt avseende kapitel 6 ”Beskrivning av identifierade sårbarheter och brister i krisberedskap inom kommunen och dess geografiska område”. De sårbarheter som framkom vid analyserna bör finnas med i rsa:an.
- Att kommunen antar en övnings- och utbildningsplan i enlighet med kommunöverenskommelsen.
- Att skapa ett samverkansorgan mellan kommunen och representanter för de aktörer som bedriver samhällsviktig verksamhet inom kommunens geografiska område.
- Att kommunen tar initiativ till ett utökat samarbete med räddningstjänstförbundet.

Inledning
Länsstyrelsen genomförde den 1 mars 2016 uppföljning över Härjedalens kommuns arbete inom krisberedskapsområdet.

Syftet med besöket var att följa upp kommunens krisberedskap och krisförberedelser enligt lag (2006:544) om kommuner och landstings uppgifter inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap (LEH) samt göra en bedömning huruvida kommunen nyttjat den statlig ersättning, som utgår för kommunens uppgifter enligt lagen (2006:544), på ett riktigt sätt.

Uppföljningen skedde i form av en dialog/diskussion hur kommunen arbetar med de uppgifter de skall utföra enligt LEH och den överenskommelse som slutits mellan Myndigheten för Samhällsskydd och Beredskap (MSB) och Sveriges kommuner och Landsting (SKL). Länsstyrelsen informerade om att de har relativt god kännedom om kommunens krisberedskap. Kunskapen bygger på dels på den årliga uppföljningsenkät om vad kommunen nyttjat ersättningen till från MSB och dels den Rsa- redovisning som kommunen sänder in till Länsstyrelsen var höst.

Uppföljningsbesöket avser kommunens arbete under perioden 2011–2015. De målbeskrivningar som preciseras under respektive område avser den nya kommunöverenskommelsen som trädde i kraft 2014-01-01.

Deltagare
Christoffer Fransson, säkerhetssamordnare
Gunnel Gyllander, kommunchef
Gunilla Zetterström-Bäcke, kommunalråd

Staffan Edler, försvarsdirektör Länsstyrelsen
Björn Oskarsson, handläggare Länsstyrelsen
Katarina Fredriksson, projektledare Länsstyrelsen

Risk och sårbarhetsanalys

Kommunen ska analysera vilka extraordinära händelser i fredstid som kan inträffa i kommunen och hur dessa händelser kan påverka den egna verksamheten. Resultatet av arbetet ska värderas och sammanställas i en risk- och sårbarhetsanalys (Rsa).

Mål för risk- och sårbarhetsanalyserna är att de ska:

- ge underlag för planering och genomförande av åtgärder för att öka förmågan att kontinuerligt bedriva samhällsviktig verksamhet
- ge beslutsstöd för beslutsfattare och verksamhetsansvariga
- ge underlag för information om samhällets risker och sårbarheter till allmänheten samt
- bidra till att ge en bild över de risker och sårbarheter som finns i samhället i stort som kan påverka kommunens verksamhet och samhällsviktig verksamhet inom kommunens geografiska område.

Kommunens risk- och sårbarhetsanalys
Kommunen berättar att analysen i denna upplaga är översiktlig men att de avser fördjupa den i nästa skede. De har också för avsikt att undvika sekretess i analysen. Detta framför allt för att ge allmänheten tillgång till dokumentet. Viktigt också att analysen återkopplas till verksamheterna. Man har provat kontinuitetshantering på en verksamhet. Problemet är att det inte finns tid att arbeta med de frågorna.

Länsstyrelsen efterlyser ett tydligare i flöde i analysen. En röd tråd från risker till behov och uppbyggnad av förmågan att hantera störningar. Kommunen konstaterar att samarbetet med räddningstjänstförbundet ligger på en relativt låg nivå och bör utökas.

Planering

Kommunen ska, med beaktande av risk- och sårbarhetsanalysen, för varje ny mandatperiod fastställa en plan för hur de ska hantera extraordinära händelser. Denna plan ska utgöra en del i ett styrdokument för kommunens arbete med krisberedskap.

Målet är att ta fram ett styrdokument som ska innehålla:

- en beskrivning av det arbete och de åtgärder som ska ske under mandatperioden för att reducera eller ta bort risker och sårbarheter samt för att öka förmågan att kontinuerligt bedriva samhällsviktig verksamhet

» en beskrivning av hur kommunen avser att fullgöra åtaganden som beskrivs i denna överenskommelse samt hur ersättningen ska användas. Här ingår att särskilt redovisa hur samverkansersättningen ska användas
» en övnings- och utbildningsplan för mandatperioden samt
» en plan för hur kommunen ska hantera extraordinära händelser.

Kommunerna i länet har byggt upp sina styrdokument på ungefär samma sätt. Det finns inget skrivet om vilka åtgärder som kommunen har för avsikt att genomföra under mandatperioden.

Geografiskt områdesansvar

Kommuner ska inom sitt geografiska område i fråga om extraordinära händelser i fredstid verka för att:

1. olika aktörer inom kommunens geografiska område samverkar och uppnår samordning i planerings- och förberedelsearbetet
2. de krishanteringsåtgärder som vidtas av olika aktörer under en sådan händelse samordnas och
3. informationen till allmänheten under sådana förhållanden samordnas.

Kommunen har inget lokalt Krishanteringsråd (samverkansorgan). Kommunen anser att det är svårt att hitta incitament för till exempel privata företag att delta i ett sådant råd. Länsstyrelsen föreslår att kommunen försöka använda redan befintliga nätverk. Eventuellt skulle det vara möjligt att använda Folkhälsorådet som grund och vid något möte bjuda in deltagare från andra samhällsviktiga verksamheter.

Kriskommunikationsplanen behöver ses över och utvecklas vilket kommunen är medveten om. Länsstyrelsen rekommenderar att kommunen tittar på någon annan kommun som har en sådan plan.

Länsstyrelsen efterfrågar hur kommunen kan kontaktas vid en händelse som snabbt behöver hanteras. Kommunen konstaterar att de saknar beredskap för krishantering men att de jobbar vidare för att lösa frågan.

Utbildning och övning

Kommunen ska ansvara för att förtroendevalda och anställd personal får den utbildning och övning som behövs för att de ska kunna lösa sina uppgifter vid extraordinära händelser i fredstid.

Mål med kommunens arbete med utbildning och övning är att:

» det ska finnas en regelbundet utbildad och övad krisorganisation. Även beredskapsfunktioner inom kommunalteknisk försörjning, krisstöd med mera ska vara utbildade och övade
» kommunen ska bland annat utifrån de brister som identifierats i risk- och sårbarhetsanalysen genomföra och utvärdera minst två övningar under en mandatperiod. Kommunens krisledningsnämnd ska övas minst en gång per mandatperiod

» varje övning ska utvärderas avseende såväl styrkor som svagheter när det gäller kommunens egen krisberedskap och förmåga att samverka med andra aktörer.

Kommunen har ingen plan för övningar men en sådan är under framtagning. Övningsplanen bygger på risk- och sårbarhetsanalysen. Kommunen kommer som ett led i sitt utvecklingsarbete att genomföra en utvärdering av hur allt fungerade under flyktingsituationen. Kommunen deltar i de regionala övningarna.

Rapportering

Mål för kommunens arbete med rapportering är att:

» kommunen ska ha förmågan att ta emot och dela information med berörda krisberedskapsaktörer med stöd av den teknik som tillämpas nationellt för ledning och samverkan i kris samt att

» kommunen ska ha förmåga att ge länsstyrelsen en samlad rapport om risker och sårbarheter i kommunen och om de lokala krisberedskapsaktörernas förberedelser inför en extraordinär händelse. Vidare ska kommunen ha förmågan att ge länsstyrelsen en samlad rapport om läget i kommunen vid en extraordinär händelse.

Kommunen har RAKEL för krisledning samt WIS. Kommunen deltar i den regionala samverkan och de möten som sker på måndagar.

Höjd beredskap

Mål för kommunens arbete med höjd beredskap är att:

» säkerställa att VMA (Viktigt meddelande till allmänheten) kan sändas via anläggningar för utomhusvarning genom att ljudsändare underhålls samt

» säkerställa att krisledningen inom kommunen har grundläggande kunskaper om kommunens uppgifter vid höjd beredskap.

I Härjedalens kommun finns sex aggregat för VMA. Dessa sköts genom avtal av Jämtlands räddningstjänstförbund.

Avseende målet om att krisledningen har grundläggande kunskaper om kommunens uppgifter vid höjd beredskap diskuterades. Länsstyrelsen ska se om de kan anordna en sådan utbildning under de kommande åren. Det är positivt om kommunerna ges möjlighet att få en gemensam bild av sina uppgifter.

Några övriga frågor som togs upp under uppföljningsbesöket

SAMORDNARROLLEN
Länsstyrelsen konstaterar att arbetsbelastningen på kommunernas säkerhetssamordnare varit hög under flyktingsituationen. När ersättningsreglerna togs fram var det egentligen inte tänkta att samordnaren skulle hantera en kris. Länsstyrelsen rekommenderar att kommunen ser över samordnarrollen.

LAG OM SKYDD MOT OLYCKOR.
Enligt kommunen behöver samverkan med räddningstjänstförbundet utökas/ förbättras.

Länsstyrelsen noterar att det kan finnas områden enligt lag om skydd mot olyckor som inte hanteras av förbundet men som inte heller med klarhet finns i kommunens uppgifter. Detta gäller de så kallade ”verka för” uppgifterna.

Länsstyrelsen anser det viktigt att kommunen tar initiativ till ett utökat samarbete med räddningstjänstförbundet. Både beträffande risk- och sårbarhetsanalysarbetet och för planering och geografiskt områdesansvar.

Alkohol- och tobakslagen

Tillsyn enligt alkohollagen (SFS 2010:1 622) och tobakslagen (1993:581) i Härjedalens kommun

- Vid tillsynsbesöket granskade vi sju akter. I de granskade akterna kunde vi fastslå att det råder god ordning och varje ärende är lätt att följa.
- Härjedalens kommun har en god ordning vad det gäller handläggning och tillståndsgivning. I arbetet med alkohollagstiftningen ser vi att det finns en god ambition som harmoniserar med rådande lagstiftning och regeringens ANDT-strategi.
- Härjedalens kommun har ett väl fungerande tillsynsarbete. Även där råder det god ordning och det finns en väl upparbetad struktur. Kommunen arbetar med metoden Ansvarsfull alkoholservering och har genom det utvecklat ett långsiktigt arbete samt skapat en ett gott klimat och en bra dialog med branschen.
- Länsstyrelsen kan vid besöket konstatera att rutinerna och utförandet av handläggning är av god kvalitet.
- Riktlinjerna och information till de sökande är informativa och uppfyller förutsättningarna för de sökande om vad och hur de ska göra.

Bakgrund till tillsynen

Med stöd av 9 kap. 1 § alkohollagen (AL) och 19 a § tobakslagen (TL) har Länsstyrelsen på eget initiativ enligt tillsynsplan 2016 genomfört en tillsyn i Härjedalens kommun.

Länsstyrelsens handläggning

Länsstyrelsen har aviserat tillsynen genom aviseringsbrev, översänt enkätfrågor samt begärt att få ta del av övergripande dokument enligt AL och TL. Enkätsvar och handlingar har inkommit i tid innan besöket och har legat till grund för dialogen och granskningen i övrigt.

Tillsynsbesöket genomfördes 2016-04-13 av Samuel Svensson. Besöket inleddes med aktgranskning och vid efterföljande intervjuer deltog från kommunens sida alkohol- och tillsynshandläggare, miljö- och byggchef, ordföranden i kommunstyrelsens utbildnings- och omsorgsutskott samt ordföranden.

Kommunen har en samverkansöverenskommelse med Polismyndigheten. Den bedöms dock inte vara aktuell av polismyndigheten på grund av deras omorganisation 2015.

Länsstyrelsens aktgranskning av tillståndsprövningen

Länsstyrelsen har granskat sju tillstånd varav fyra stadigvarande och tre tillfälliga tillstånd till allmänheten. I granskningen kan vi konstatera att det har upparbetats goda rutiner och att utredningarna följer rådande lagstiftningar. Länsstyrelsen konstaterar att Härjedalens kommun har struktur och god ordning i handläggningen och att samtliga granskade beslut är tagna i enlighet med delegationsordningen.

Länsstyrelsen
Jämtlands län

Postadress: 831 86 Östersund
Besöksadress: Residensgränd 7
Telefon: 010-225 30 00
jamtland@lansstyrelsen.se
www.lansstyrelsen.se/jamtland